

Libri primi Distinctio. III. Quarto. II.

quid additif ergo similiter si forma non ageret immediate per essentiam suam sed per aliquid additum actionem non demonstraret formam; sed illud additum. Et secundum sic: magis appropinquat ad prius & purius actum qd est de forma substantialis quam accidentalis. Si ergo accidentalis forma in hoc participat naturam primi actus qd ipsa est sua potestia per quam agit: videtur qd fortior ratione hoc habeat forma substantialis. In contraria est qd potestia activa & passiva: utrumque sub forma specie qualitatis: et nihil tale potest esse substantialis: ergo potestia tam actionis qd passiva: utrumque ad aliquid super substantialia ait aut est substantialis: ergo. Ita quod est in actu et in virtute et in cetero sunt eadem fidei sicut est ea in substantiali. Si ergo potestia intellectiva est causa in eo et in substantiali et in intellectivo: et in vegetativa et vegetativa sequitur qd haec potestia est in intellectu: et in impossibili: tunc est posse dicere qd sensus est in intellectu: et qd potestia nutritiva est in intellectu qd ab aliis dicitur. Ita potestaria sunt quedam sunt actives et sunt intellectus: agens et potestia vegetativa. Quae passiva et intellectus possibilis et sensus: sed id est per essentiam non potest esse actionem qd passiva: aliquando oppositio relationis possunt fundari in eadem natura: create simpliciter: qd est impossibile: cum illud sit sola propria naturae diuine: ppter sua illuminatione: ergo potestia activa autem differit a passiva per essentiam: non potest est in dicitur aliquid absolutum ad datum super essentiam animae: quare re. ¶ Rerum potestiarum sunt quedam sunt actives et sunt intellectus: ergo potestia vegetativa et vegetativa sunt in omnibus deducit quantum. Et primo in vegetativis potestis. Deinde in aliis. Parti. arti. Quantum ad primis notandum est qd cum potente innotescat per actum: ideo opus aliquod punitere de acribus potestiarum vegetativarum: sunt autem tres actus vegetativae partis: vix nutritio augmentativa et generativa et dicitur introductionis forma substantialis in materia per se immutata ab essentia ase puma transformatio in virtutem et in generatione in omnibus. Sed in medicamentis principium generationis prout dicitur in introductione forme substantialis est forma substantialis generativa: ergo medicamentum principii nutritivis est forma substantialis rei virtutis: utraque p. possum probare. Et primo malorum: sicut enim in ghetaria materia corrupta acceptum formam substantialis quia pum non habebat: sicut in nutritione: hoc excepto qd forma qd est huius generationis p. omo non erat: sed forma tuba qui est materia alimenti in nutritione p. erat i. vitroq; in genitratione qd in corruptio materia corrupta sub aliqua forma substantialis quia pum non habebat: ergo illa virtus qd sufficit ad generationem in eodem: p. p. p. maxima: m. p. p. qd ignis ghetaria ex aere corruptior: aut forma substantialis ignis geniti est immediate a forma substantialis ignis ghetaria aut a calor. Si pum deinde est neutrui. Si se inducit: coria qd aut calor ignis introducit formam substantialis virtutis propriae aut virtute alterius: non in virtute p. p. p. p. tuba ultra sua spem: nec in virtute forme substantialis qd nihil agit in virtute alterius nisi sit motu ab alio (sicut securis in ore a carpeore) vel nisi recipiat aliquam virtutem ab eo: sicut agerita naturalia dicunt agere in virtute dei qui recipiat ab eo sua formas et virtutes p. quas agit: aliquo si nullum p. dicitur requirat potest finis qd libet agere in virtute cuiuslibet coniuncti sibi. La. autem non recipit a forma ignis motione vel virtute item aliquo: de illa virtute cui est accidens quereret sicut de calor et procederet in infinitum: ergo calor virtute forma substantialis tubil agit: sed ipsa forma substantialis generantis inducit formam substantialis geniti: ut paret minor: sequitur ergo conclusio. Sed contra rationem istam instatur dupliciter. Primum quia saluum est quod forma substantialis generantis sit immediatum principium inducens formam substantialis in materia geniti. Secundum est quia non est simile quod adducatur pro simili in nutritione et generatione. Primum patet per philosophum libro de sensu et sensato: ignis et terra et quadrupes alii: sed illud quod est essentialet non est naturaliter agere vel pati: sed finis qd habet contrarieas: secundum formam accidentalem: ergo fecundum illas soli agit et patiunt et non finis formae substantialis. Secundum patet qd ad p. dicitur actum coheretur plura principia: sed nutritio est effectus generationis in reb. statis: qd actus proprius animalium p. effectus est actus qui est communis animalium et in animali. Et ideo dico qd et forma substantialis sufficit ad immediate introducinge formam substantialis in generatione inanimato: non potest est qd sufficit ad introducinge formam substantialis in nutritione: sed requirit aliud principium superadditum qd vocamus potestiam naturae. ¶ Ad ratone autem respondet quidam sic. Si enim dicit qd calor aut introduceat formam substantialis virtute propria aut virtute forme substantialis dicunt et in virtute forma substantialis non quidem recipiendo a forma substantialis motione aliquam aut virtutem. Sed forma substantialis et calor coheretur et vix perfecti agens ad causandum talen effectus: qd nullus enim sufficit secundum se sicut durities et acutes concurrunt in cultello ad hoc quod possit scindere non tantum duo principia: sed tamq; vix p. effectus vel sufficiens vix enim p. effectus: et tamq; acutes supponit durities dicunt in virtute ei agere vel secundum dico qd se non sufficit. Similiter quis calor et substantialis forma sunt vix perfecti agens: qd tamen calor supponit formam substantialis et non conseruo: id est calor dicit agere in virtute forme substantialis: qd sine ca. ageret. Forma autem substantialis non dicit agere in virtute calor: qd sine calor non ageret: qd non supponit calor: sicut nec dicit agere. ¶ Hoc ergo non impedit prior ratione. Primum namq; pro tanto philosophus dicit qd ignis finis qd ignis non agit: qd enim p. actio in transmutando materiam non potest p. formam substantialis: sed est necessarie et aliquo qualitate: qualitatibus: qd et potissimum primis: coperit primo se expellere circa id subiecti propter earum perfectas contrarietas: non intendit tamen ppter hoc substantialis omne actionem a forma substantiali p. posse actione qualitatibus nec ita collocatur qd dicant formam substantialis generantis esse partiale causam introductionis formae substantialis geniti: quia non totaliter de quoan verum sit

statim dicere. Quod autem secundo dicitur qd ad mutationem plura principia coheretur qd in generatione cu nutritio sit perfectio actus qd generatio. Dicendum est qd non potest: qd ad perfectio actus sufficit p. effectus: principi: essentia autem anime p. effectus est forma manuatoria propter qd si forma substantialis manuatoria sunt sufficiens principia generationis p. eandem ratione essentia cu sit p. effectus: et potest sufficiens principi generationis et nutritio dato qd nutritio est effectus actus qd generatio inanimato: quia non potest hoc dicere: quia non omne qd est p. proprium animalium est perfectius omni eo quod conuenit manuatoria: aliquo in p. effectus accidentales que sunt animalium proprie effectus p. effectus formis substantialibus inanimato: qd non est verum. Ratione etiam qd dat ad rationem p. posse coheretur qd forma substantialis est immediata p. effectus generationis non quidem totale sed parte: quia ad modum duri et acutes coheretur in cultello ad hoc ut possit scindere: qd sit immediatum principium puto verum efficiens qd non est totale principium sed partialis videat qd sit irrationalib. ¶ Secundo: quia principium actus p. ducens effectus sibi totaliter adequatur non potest simul coherere cu aliud principio ad producendum immediata aliud esse et maximum supercedenter: p. p. effectus non efficit adequatus: sed in generatione ignis calor ignis productum effectum totalem sibi adequatur (scilicet calor ignis simili specie et equali virtute) ergo non concurret cu forma substantialis tamenq; pariale coages ad productionem formae substantialis. Secundo: quia illud quod est principium actus alicuius effectus non excedens ipsum virtute vel specie videat est principium effectuum totale: unde enim fingeret esse pariale cu talis effectus non excedat speciem principii nec virtutem non appetat: sed forma substantialis ignis generantis conceditur ab istis est principium immediate productum formae substantialis ignis geniti que non excedit eam speciem nec virtutem: ergo ipsa est totale principium productum non pariale: aliquo posset dici quod calor ignis generantis non efficit totale principium calor ignis geniti: sed calor cu forma substantialis sicut dicitur p. effectus substantialis non est totale principium alterius formae substantialis: qd forma substantialis cu calore videat enim per ro trobico: p. p. ergo qd forma substantialis generans in oibus tam animalis qd inanimato est immediatum principium generationis seu introductionis forme substantialis in materia quae presupponat alterationem preliu: et in animali est immediatum principium confectionis animalium in substantiali nutriti: et rale principium vocem potestia nutriti et generationis: qd sufficit p. effectus animali nutriti et ratione anime nutriti et generationis sunt id est essentia anime: nec obstat qd nutriti et ghetaria sunt plures actus: qd sunt subordinati: possunt est ab eodem principio. Potestia autem augmentativa absolute sumpta non opus qd sit potestia anime. Nam autem geniti prout dicit foli productione de minori quantitate ad maiorem coheretur in animali: ut p. de r. actus qd p. folia virtute calor: et non per aliquam virtutem anime et talis potestia augmentativa actua non potest qd sit in eo qd auger: ut patet in exemplo dicto de aere. In rebus autem animalium potestia augmentativa prout ad animam pertinet eadem est cu potestia nutritiva: et est sibi in eo qd auger: ut virtus animi ut cohererit alimento ad restauracionem deperditam nutriti et ait plus coheretur qd sufficit ad restaurandum deperditum auger. ¶ Tertius: ergo eadem est virtus animi qd sit potestia anime. Nam autem geniti prout dicit foli productione de minori quantitate ad maiorem coheretur in animali: ut p. de r. actus qd p. folia virtute calor: et non per aliquam virtutem anime et talis potestia augmentativa actua non potest qd sit in eo qd auger: ut patet in exemplo dicto de aere. In rebus autem animalium potestia augmentativa prout ad animam pertinet eadem est cu potestia nutritiva: et est sibi in eo qd auger: ut virtus animi ut cohererit alimento ad restauracionem deperditam nutriti et ait plus coheretur qd sufficit ad restaurandum deperditum auger. ¶ Tertius: ergo eadem est virtus animi qd sit potestia nutritiva. Adhuc dimum tamen est qd sive coheretur de nutritione quidam sufficiens sive plus anima vix calore qd ante coherencionem nutriti calore ipsum decoquit: ut habet. si. de anima: quo facto virtus anime cohererit ipsum in substantiali animalis post coheritione aut rite ordine nature qd plus coheretur sive est qd sufficit ad restauracionem deperditum calor: totu. et credet: fit augmentum aliisque rarefactione: qd non fit absus additionis materie: sicut fit augmentum aeris: utraque ergo opatio videlicet decoctio alimenti coheretur et extenso nutritus fit pacile per calorem: cu terminus vtriusq; actionis sit sola forma accidentalis qualitas vel qualitas que non excedit virtutem caloris: sed coheretur alimenti in substantiali animalis p. p. tritione et augmento fit soliummodo virtute anime qd non differt ab eius essentiis ut patet p. p. sive est p. p. potestia vegetativa que sunt nutritiva et augmentativa: et genitus sive id est realiter qd essentia animi: quia actio calor: cōcomire nutriti augeri et ghetari. Hic videtur dico est de potestis sensitibus an id est cu essentia anime vel dicat alii quid ab solutu additum sup eam. ¶ Circa qd notandum est qd potestia sensi tamen exeriorum qd interiorum se habet ad actus suos passiuos p. effectus: que est receptionis: quidam tamen solez copositum et ipsa et suis organis: vix autem se habebat ad stulos actus: qd aliquo modo actus latius dubius est de quod forte abs in dicitur: sive p. p. pedem ex eo qd certus est. Et primo ofte def. vnaq; substantiali actus subiecta accidetur: est immediata potestia receptiva aliquor suorum accidentium. Et secundum inquirere an actus sentire dicitur: si sunt toti coposito immedie vel mediatis potestis realiter differentes ab anima. Primum p. sicut eadem sentientia anime vel toti coheretur et immediata receptiva aliquor suorum accidentium: aut medias: at aliquo accidetur. Si immediata habet p. p. vix et essentia animalis vel totius concordit est immediata potestia receptiva aliquorum accidentium. Si non est mediana aliquo accidente. Contra qd illud accidens cu sit receptiva in substantiali aut est receptum immediate vel mediana. Si immediata habetur intentio. Si mediante alio accidente: queramus de illo ut prius procedatur in infinito: vel dabitur aliquod accidentes qd immediata receptiva in substantiali et respectu cuius substantialis scilicet sepiam est immediata potentia receptiva. Quatram ad secundum videlicet virtus actus sentientia infiniti anime vel toti coniuncto immediate vel mediana aliquo inquirendum est qd quid sit illud medius. Quod non infiniti anime immediata patet sed mediatis dispositiōib. corporalibus organo sicut videtur medie corporali dispositiōne oculi: autem medie dispositiōne auris: si de aliis: tamen dispositiōnes sunt accidentalē superaddit toti coposito substantiali: necessitas autem huius est: quia illactus sentientia haberent pro imme-

Opp. potentia
actua et vix et cetero sunt eadem fidei sicut est ea in substantiali. Secundum sp. qd haec potestia est in intellectu: et in impossibili: tunc est posse dicere qd sensus est in intellectu: et qd potestia nutritiva est in intellectu qd est ab aliis dicitur. Ita potestaria sunt quedam sunt actives et sunt intellectus: ergo potestia vegetativa et vegetativa sunt in omnibus deducit quantum. Parti. arti.

Dicendo qd
rationis. fidei.
potest.
distin-
guant ab
centia am-
me,

E Instanta.

F Adversario
ridam.

G Entia
substantia.

¶ Secundum. art.

¶ Secundum. art.

¶ Secundum. art.

¶ Secundum. art.